

Prepelica čínska

Coturnix chinensis
(Linnaeus, 1766)

Samec v toku.

Táto maličká prepelica je predstavovaná ako najmenší kurotvárý vták na svete, preto ju občas volajú trpasličia alebo pygmejská, prípadne krpátá prepelica. Častejšie je označovaná ako kráľovská, maľovaná, no najviac ako modropsá alebo modrá čínska prepelica.

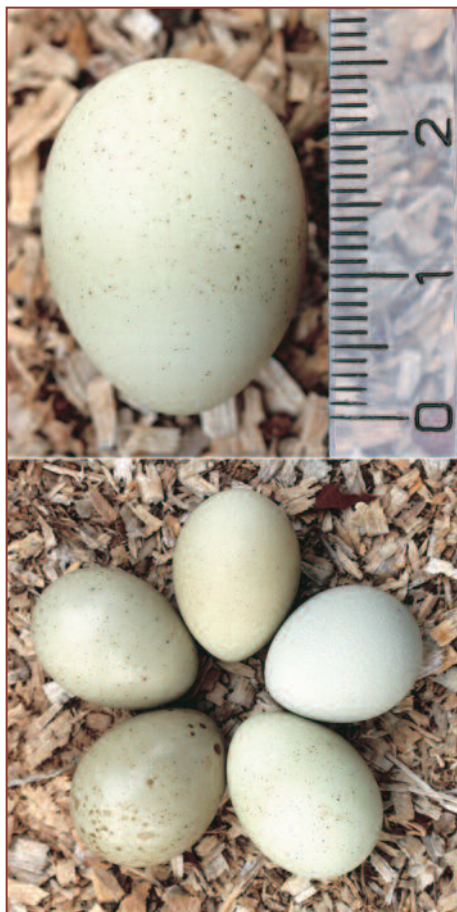
Samec zhora – maskovacie sfarbenie.

Predtým bola zaraďovaná do samostatného rodu *Excalfactoria* s príbuznou africkou prepelicou Adansonovou (Michel Adanson bol

francúzsky prírodovedec škótskeho pôvodu) *Coturnix adansonii* J. and E. Verreaux, 1851; s ktorou tvoria superdruh. Dokonca, pôvodne bola opísaná ako *Tetrao chinensis*. Štúdie však potvrdili najbližšiu príbuznosť s príslušníkmi rodu *Coturnix*. Niektorí považujú prepelicu Adansonovu za poddruh prepelice čínskej, iní za samostatný druh a volajú ich ázijská modrá prepelica a africká modrá prepelica.

Pár na hniezde.

Vajcia a ich variabilita.

Prepelica čínska tvorí desať poddruhov. Nominálny poddruh *C. c. chinensis* sa vyskytuje v Indii a na Sri Lanke, ďalej východne cez Indočínu do juhovýchodnej Číny a na Tchajwan, a južne na malajský polostrov. Ďalšie poddruhy sú rozšírené nasledovne: *C. c. trinkutensis* na ostrove Nicobar; *C. c. palmeri* na Sumatre a Jáve; *C. c. lineata* na Filipinách, Borneu a Sulawesi; *C. c. lineatula* na ostrovoch Timor, Lombok a Malé Sundy; *C. c. novaeguineae* v pohoriach Novej Guiney; *C. c. papuensis* na juhovýchode Novej Guiney; *C. c. lepida* na Bismarckovom súostroví; *C. c.*

Samica.

colletti v austrálskom Severnom teritóriu a *C. c. victoriae* vo východnej Austrálii. Bola introdukovaná na ostrov Guam a do juhovýchodnej Austrálie.

Meria 12 až 15 centimetrov a váži okolo 30 – 40 gramov. Dĺžka chvosta zriedka presahuje 2,5 centimetra a rozpätie krídel 25 centimetrov. V prírode sa dožíva údajne 3 – 6 rokov. Obidve pohlavia majú čierny zobák a žltlooranžové nohy. Samec aj samica sú na plášti hnedočierno strakatí so svetlejšími kostrnkovými pásikmi. Toto maskovacie sfarbenie začína na vrchu hlavy a siaha až po chvost, samec ho môže mať prekreslené sivohnedým nádychom. **Samec** má zvyšok hlavy, boky krku, hrvoľ až slabiny sivomodré. Dolné partie od hrude až po okolie kloaky a chvost sú červenohnedé. Krídla má sivohnedé s náznakom maskovacieho sfarbenia, prípadne tónované sivomodro a červenohnedo. Na brade a hrdle má typickú dvojfarebnú kresbu. Stredom dolnej čeľuste zvislo od zobáka sa ťahne čierny pásik a na konci brady sa

rozširuje užším pásikom do strán v tvare kotvy. Niekedy je zvislý pásik na brade taký široký, že vytvára skôr čierny trojuholník ako kotvu. Po obidvoch stranách má hrubé, postupne sa rozširujúce biele lemovanie a na spodku kotvy má biele lemovanie tvar polmesiaca. Celá táto kresba má čierne užšie ohraničenie, ktoré môže mať od nozdier až pod oko naznačený ďalší biely pásik. **Samica** je na zvyšku tela prevažne hnedá a hnedožltá. Dolné partie od hrdla smerom po chvost majú tmavohnedé priečne pásikovanie. Niektoré poddruhy majú brucho a bradu svetlejšiu, takmer bielu, bez pásikovania. Od zobáka pod oko a od nozdier po oko sa ťahnu dva tmavšie pásiky, ktoré oddeľuje jeden svetlejší. Samica má dúhovku oka hnedú, samec červenú. Malé kuriatka sú bledo žltohnedé na dolných častiach tela a tmavohnedé na horných. Postupom času sa sfarbením podobajú na samice s výraznejším maskovacím vzorom.

Pokračovanie v budúcom čísle.

Text a foto Zdenko Figura

Mutačná prepelica čínska (autor: Dick Daniels).

Prepelica čínska

Coturnix chinensis
(Linnaeus, 1766)

Samec.

Dokončenie z čísla 2/2015.

Prepelice čínske obývajú hlavne trávnaté oblasti s krikmi, okraje močiarov, kultivované a poľnohospodárske územia bez intenzívnej údržby, lúky a pláne, vo výške do 1200 m n. m., ale v Indii boli hlásené na vhodných územiach až vo výške 2000 m n. m. Tu, v Indii, sa presúvajú alebo migrujú na miesta, kde skončili dažde, aby mohli hniezdiť. Inde nemigrujú pravidelne, len sa príležitostne presúvajú na dlhšie vzdialenosti. Využívajú aj nočné presuny. Živia sa hlavne semenami tráv a iných bylín, drobnými časťami rastlín, malým hmyzom a jeho larvami, zrejme najviac termítmi. Potravu získavajú zberom aj hrabaním.

Je ľahšie ich počuť ako vidieť. Zvyčajne sa zdržujú v pároch alebo malých skupinách v počte 6 alebo 7 jedincov, ojedinále aj niekoľko málo desiatok kusov. Ak sa dostanú do tesnejšej blízkosti, samce sú voči sebe agresívne. Tieto prepelice lietajú málo, radšej sa pohybujú po zemi. Na zemi aj odpočívajú a nocujú. Pri chôdzi sa často prikrčujú a sledujú okolie. Ak zaciťia nebezpečenstvo, prítlačia sa úplne k zemi a vydávajú výstražné vysoko posadené pípavé zvuky. Vtedy je dosť ťažké ich nájsť aj vyplášiť. Rady sa kúpu v piesku alebo prachu. Keď sú páry od seba vzdialené viac a nevidia sa, udržiujú medzi sebou kontakt hlasným kikirikávkým jednoslabičným volaním. Pri bežnej komunikácii využívajú viac modifikácií pípavých zvukov.

Rýchlejšie aj pomalšie, kratšie aj dlhšie. Samce, ale aj samice v období toku vydávajú trojslabičné alebo štvorslabičné kikirikavé „kvi-ki-ki“. Samec pritom spustí krídla, natiahne krk dopredu, naježí perie na krku, hlave a volaniu „kvi-ki-ki“ predchádza krákoravé „kvoooooooo“.

Obdobie rozmnožovania pripadá v rôznych častiach sveta na inú ročnú dobu, väčšinou závisí od skončenia obdobia dažďov. V Austrálii je to od septembra do apríla, v Indii

od marca do augusta, v Malajzii od januára do augusta a podobne. Prepelica čínska je monogamná. Hniezdo si robí na zemi a vystieľa ho suchou trávou. Bežne znáša 4 – 7, maximálne 9 sivozelených až sivohnedých vajec s hnedým jemným prskaním. Na vajciach sedí sama samica 16 – 18 dní. Kuriatka začínajú lietať vo veku 4 týždňov a pohlavnú dospelosť dosahujú v troch mesiacoch.

Chovatelia ich chovajú zvyčajne v pároch v kliebkach (odporúča sa rozmer 80 x 50 cm) alebo vo väčších voliérach v triách a kvartetách, len zoologické záhrady a podobné inštitúcie vo veľkých ubikáciách vo viacpočetných krdľoch. Najprírodzenejší, pre tieto monogamné vtáky je chov v pároch. Ak sa chovajú v nízkej kletke, je potrebné na strop pripevniť molitan, ktorý zabráni zraneniam, keď sa prepelice náhle vyplšia a začnú vyletovať strmo nahor. Samce sú pomerne teritoriálne a so sokmi bojujú o územie. Sú to malé temperamentné prepeličky, ktoré potrebujú dostatok priestoru. V opačnom prípade dochádza k ozobávaniu peria a vážnym zraneniam. Chovatelia zrných exotov si kupujú tieto prepelice ako „upratovaciu čatu“ do voliér. Keďže v dospelosti sú tiež prevažne zrných a potravu hľadajú len na zemi, pozbierajú všetko, čo porozsýpali na zem obyvatelia vyšších častí voliér. No a pretože sa zdržujú výhradne na zemi, neobťažujú ostatných lietajúcich obyvateľov. Najčastejšie ich krmia prosom, makom, repkou, lesknicou a jemno šrotovaným obilím. Pochádzajú z trópov, preto sa neodporúča teplota pod – 5 stupňov Celzia.

Miesto pre hniezdo vyberá zvyčajne samička, hniezdo však buduje samička s príležitostnou pomocou partnera. Je ním plytká priehlbina

Detaily samca a samice.

Mutačná samica na hniezde v prírodnej voliére.

Mutačná prepelica čínska.

Stratégia ukrývania sa pri hľadaní potravy.

v zemi skromne vystlatá trávou. Samičky bývajú dobré matky.

Spoločne sedia na vajciach, samček sa väčšinou zdržuje nablízku alebo si dokonca sadne na hniezdo k samičke. Mláďatá vodia obidvaja rodičia asi do 4. týždňa života. Asi vo veku 2 týždňov začínajú mladé poletovať. Vo

veku dvoch mesiacov sa už podobajú na rodičov.

V súčasnosti chované populácie prepelice čínskej prechádzajú procesom domestikácie a chovatelia uvádzajú, že sú schopné niesť celý rok pri vhodnom teplotnom a svetelnom režime v kombinácii s kvalitným bielkovinovým

krmivom. Vďaka ich rýchlej reprodukcii a variabilite vzniklo viac mutácií. Napríklad: strieborná, škoricová/plavá, biela, červeno-prsá, modrotvárová alebo modrolica, zlatá-perlová, strakatá a ich kombinácie. Vďaka spomínanej domestikácii môžeme predpokladať vznik ďalších mutácií. V zajatí sa údajne dožívajú 8 – 10 rokov, uvádza sa však aj 13 rokov.

Prepelica čínska globálne nie je ohrozená. Jej areál výskytu je veľký. Na niektorých miestach však výskyt nie je súvislý a aktuálne stavy nie sú známe zo žiadnych oblastí. Navyše, príležitostné presuny populácií sťažujú odhady stavov. Od roku 2008 je podľa BirdLife klasifikovaná ako málo dotknutý druh (LC) a dva formálne oddelené poddruhy boli opísané ako menej bežné alebo miestne (r. 2009). Nie je zahrnutá v prílohách CITES.

Text a foto Zdenko Figura

Zdroje:

Encyklopédia drobného chovateľa – Ing. Vladimír Malík a kol., Príroda

Handbook of the Birds of the World; J. del Hoyo, A.

Elliot, J. Sargatal; Lynx Edicions

BirdLife International

Wikipédia

http://carolinabirds.org/HTML/AS_Galli_Quail.htm

Mutačná prepelica čínska (autor: Dick Daniels).

